

Εμπρός! Κυριακή 17.4.1988

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

«Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ» ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Μετάφραση: Γ. Νεοφύτου

Σκηνοθεσία: Χ. Ζάνος

Σκηνικά - Κοστούμια: Κ. Καυκαρίδης

Μουσική επιμέλεια: Ρ. Λόπεζ

Παίζουν: Π. Αβραάμ, Α. Τσουρής, Μ. Μίχα, Α. Μουσουλιώτης, Χ. Χρυσάνθου, Χ. Πισίας, Γ. Θεοδωρακοπούλου, Γ. Κωμοδρόμος, Χ. Ζάνος, Α. Φασουλής, Π. Κλείτου, Α. Παγιατζής.

Το έργο του Αριάνου Σουασούνα «Η διαθήκη του σκύλου» ανεβάστηκε πριν από δυο χρόνια με τους ίδιους σκηνοθέτη, σκηνογράφο και πέντε από τους ηθοποιούς.

Η παράσταση όμως έχει την φρεσκάδα και τον ενθουσιασμό της πρεμιέρας. Ο σκηνοθέτης Χρίστος Ζάνος βρήκε ένα έργο, που ταιριάζει πολύ στα «πιστεύω» του, ένα Λαϊκό Θέμα, με ήρωες τους πιο ταπεινούς, τους τελευταίους στην κοινωνική κλίμακα, με άκαρδους πλούσιους, υποκριτές παπάδες, με ληστές - αντάρτες, που έχουν δικό τους κώδικα τιμής, ακόμα και με Χριστό, Παναγία και Σατανά. Όλα θυμίζουν αληθινό λαϊκό κουκλοθέατρο. Όλοι οι ήρωες είναι παρμένοι από εκεί. Και ο Ζοάο Γκριλίο δεν είναι ο ίδιος ο Ιταλός Πουλταινέλα, ο Γάλλος Πολτανιέλ, ο Αγγλος Παντες, ο Ρώσος Πετρούσκα, με τις πονηριές του και τις σφαλιές στο απαραίτητο του ταίρι - τον μελαγχολικό κλόουν του παραδοσιακού κωμικού ζευγαριού; Ο Γκριλίο άνκαι γεμάτος ψευδάδια, ελαττώματα, εντούτοις αντιπροσωπεύει την αλήθεια, το δίκαιο της φτωχολογίας, και μετά από πολλές περιπέτειες φτάνει στην ολοκλήρωση του ονειρίου των καταπιεσμένων - να δει τους εκμεταλλευτές του να δικάζονται και να καταδικάζονται από την θεία δική. Οι φιγούρες του έργου δεν είναι τυποποιημένες, είναι από σάρκα και οστά, με η υπόθεση που είναι τόσο Μπρεχτικά απλοποιημένη (οι ήρωες αμαρτάνουν και δικάζονται αμέσως), που για να πραγματοποιηθούν αυτά τα απίστευτα ο συγγραφέας πρέπει να είναι παρών, να μην αφήσει τους ήρωες του μόνους τους στις παράξενες καταστά-

σεις.

Προσέξτε, πόσο λίγο εκμεταλλεύεται ο Χ. Ζάνος τις δυνατότητες που του δίνει η στυλιστική πλευρά του έργου. Υπάρχουν σκηνοθετικά ευρήματα, που συνειδητά προβάλλονται στο πρώτο πλάνο για να φαίνονται αμέσως με γυμνό μάτι. Αυτά δεν ελκύουν τον Χ. Ζάνο. Κάνει ελάχιστα από αυτά - και χωρίς μεράκι (π.χ. η αρχή της παράστασης, όπου οι ηθοποιοί βάφονται πάνω στη σκηνή) και σαν - αποτέλεσμα τα οποία δεν φαίνονται απαραίτητα. Αλλά η πραγματική του δύναμη είναι στην «αόρατη» σκηνοθεσία, που εκφράζεται με με δυο τρόπους. Πρώτο - στην όχι τυχαία επιλογή του έργου, στην σκληρή επιλογή, όταν ο σκηνοθέτης δεν πέφτει σε πειρασμούς, και πάντα αναζητάει έργα, που περιέχουν την αλήθεια, στην οποία πιστεύει. Και δεύτερο, στην ικανότητα του να διαβάσει την παρτιτούρα του έργου, να νοιώθει το πνεύμα του. Συχνά βλέπουμε αλλόκοτες και γιαυτό ενδιαφέρουσες ερμηνείες των θεατρικών έργων από διάφορους σκηνοθέτες και κάποτε ξεχνάμε ότι η πιο ενδιαφέρουσα ερμηνεία ίσως είναι ... η σωστή.

Το χάρισμα του να διαβάσει σωστά το μήνυμα του συγγραφέα ο Χ. Ζάνος απέδειξε με τις παλαιότερες του δουλειές που, όπως μας φαίνεται, δεν εκτιμήθηκαν όπως τους άξιζε με το «Πανηγύρι», «Οικογένεια Τότ», τους λαμπρούς «Χωριάτες», το πρόσφατο «Σακάκι που βελάζει». Κάποτε η τάση του στην επιλογή τον οδηγεί να ξεχωρίζει μέσα στο ίδιο το έργο εκείνο που «του κάνει» αφήνοντας τα άλλα χωρίς προσοχή. Θυμόμαστε, πως έβγαλε μέσα από ένα ρομαντικό αμερικάνικο μιούζικαλ για τον Δον Κιχώτη το δράμα της σύγκρουσης των υψηλών ιδανικών με τη σκληρή πραγματικότητα. Κάπως το κάνει και με την «Διαθήκη του σκύλου», περιορίζοντας το λατινοαμερικάνικο χρώμα, αγνοώντας τη δυνατότητα να κοσμήσει με κάποια εφφέ την σκηνή της θείας δικής. Το έργο ανεβάζεται με την λιτότητα της παράστασης στην μέση του χωριού, που

Μια σκηνή από το έργο

σημαίνει - και με την υψίστου βαθμού θεατρικότητα. Μέσα από τα σκηνικά, που ο Κ. Καυκαρίδης έφτιαξε με βάση τα μνημειακά έργα του Σικέιρος ο σκηνοθέτης σάμπως να λείει ανοιχτά και προκαλώντας «Να, τι γυρεύω μέσα στο έργο, το δικαίο των ταπεινών και των καταφρονεμένων». Υπογραμμίζοντας την σκέψη του συγγραφέα να παρουσιάσει τον φτωχό Ζίκο με την μορφή του Χριστού, δημιουργεί μια άλλη φιγούρα - μια μίζερσακάτισσα ζητιάνη, ένα κουρέλι στα σκαλιά της εκκλησιάς - και την ανεβάζει στα ουράνια, την κάνει Παναγία.

Η ομάδα του Σατιρικού παρουσιάζεται ενισχυμένη από τον Α. Μουσουλιώτη, τον οποίο έχει καιρό να δούμε να απολαμβάνει τόσο τον ρόλο

ρου, και τον Χ. Χρυσάνθου, η παρουσία του οποίου στο ρόλο δεύτερης γραμμής συμβάλλει πολύ στο να δημιουργηθεί η εντύπωση ενός πλούσιου θιάσου. Με αφορμή την παρουσία του Χ. Χρυσάνθου στην παράσταση θέλουμε να παρατηρήσουμε, ότι η τέχνη πάντα αρχίζει από ένα επίπεδο, κάτω από το οποίο η ίδια δραστηριότητα αποτελεί ερασιτεχνική ασχολία. Και ένας ηθοποιός ποιότητος όπως ο Χ. Χρυσάνθου θα πρέπει να παραμένει σε ένα επαγγελματικό θιασό.

Η θεατρική τέχνη, είναι σύνθετη και αποτείνεται ταυτόχρονα στην ακοή, όραση, και το μυαλό των θεατών. Η Μαρία Μίχα όμως δίνει τέτοια αισθητική ικανοποίηση στην όραση μας, που ούτε που μας περνά η σκέψη να τις ζητήσουμε πε-

ρισσότερα. Η Μίχα με τα κόκκινα στην πρώτη πράξη και η Μίχα με τα μαύρα στη δεύτερη, είναι ένα ξεχωριστό θέαμα μέσα στην παράσταση.

Ο Χ. Πισίας μας φάνηκε λίγο συνηθισμένος. Ο νέος ηθοποιός απέδειξε με την ερμηνεία του στην «Κασέττα», ότι είναι ταλαντούχος. Επείξε ωραία στις παιδικές παραστάσεις. Όπως φαίνεται, μέσα στην πολυφωνία της παράστασης δεν ξεχώρισε πολύ καθαρά την μελωδία του δικού του ρόλου. Νομίζουμε, ότι ο Χ. Πισίας, είναι ο τύπος του ηθοποιού, που όταν αντιληφθεί σωστά τι απαιτείται από αυτόν, μπορεί να ερμηνεύσει καλά οποιοδήποτε ρόλο.

Ο Χ. Ζάνος (σαν ηθοποιός αυτή τη φορά), έχει παίξει αρκετές φορές στα έργα του Σατιρικού, νομίζουμε όμως, ότι πρώτη φορά νοιώθει στη σκηνή τόσο άνετα και θα λέγαμε - χαρούμενα. Το δημοκρατικό κλίμα του θιάσου επιτρέπει να νοιώθουν καλά μεταξύ των επαγγελματιών και οι ερασιτέχνες ηθοποιοί - ο Α. Φασουλής, ο Π. Κλείτου, ο Α. Παγιατζής.

Οι ρόλοι του Γ. Κωμοδρόμου και της Γ. Θεοδωρακοπούλου, δόθηκαν με λιγότερο ζωηρά χρώματα.

Αφήσαμε τελευταίους τους δυο πρωταγωνιστές γιατί αυτό είναι ένα ξεχωριστό θέμα. Αυτοί οι δυο και μόνοι τους νάναι, κάνουν θέατρο.

Για την Πόπη Αβραάμ, οι θεατές νοιώθουν σταδιακά - πρώτα - πως μεταμορφώθηκε έτσι, και ύστερα, πόσο πιστή είναι στην στιλιστική του λαϊκού παραμυθιού. Ο ήρωας της, οπλισμένος μόνο με τον νου και το χιούμορ του και ακόμα με λίγη παραμυθένια τύχη, καταφέρνει να επιβιώσει. Σίγουρα είναι από τους καλύτερους ρόλους της Πόπης Αβραάμ. Ο Α. Τσουρής έφτιαξε μια μορφή αστασία και συγκινητική. Δυσειδαιμόνας και ψεύτης, φοβηταύρος, αγαθούλης και πονηρός, έτοιμος να ξεγελάσει οποιοδήποτε, μα όχι και τον Κύριο, ο Ζίκο είναι ένας Βραζιλιάνος Σαρλώ, και ο Α. Τσουρής - ένας πολύ καλός ηθοποιός.

N.G.